

CRO Luchthaven Rotterdam

Jaarverslag 2017

Commissie regionaal overleg luchthaven Rotterdam

d.d. 9 maart 2018

adres:

CRO luchthaven Rotterdam, t.a.v. E.R. Struch secretaris
p/a provincie Zuid-Holland, postbus 90602, 2509 LP DEN HAAG

INLEIDING

Op 1 mei 2013 is de Commissie regionaal overleg (CRO) luchthaven Rotterdam in werking getreden tegelijk met de inwerkingtreding van de omzettingsregeling luchthaven Rotterdam The Hague Airport (RTHA).

Volgens artikel 13 van de Regeling commissies regionaal overleg burgerluchthavens van nationale betekenis dient de commissie jaarlijks een verslag op te stellen over de uitgevoerde werkzaamheden in het voorgaande kalenderjaar en dient dit jaarverslag in ieder geval te bevatten:

- a. een beschrijving in hoeverre het jaarplan tot uitvoering is gekomen;
- b. de samenstelling van de commissie in het voorgaande kalenderjaar;
- c. een beschrijving in hoeverre bijzondere voorvallen of omstandigheden voor haar werkzaamheden van belang zijn geweest;
- d. een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de commissie.

Voor u ligt het jaarverslag van de CRO luchthaven Rotterdam over het jaar 2017.

a. ACTIVITEITEN VAN DE COMMISSIE IN 2017

Hieronder worden in het kort de activiteiten van de commissie in 2017 beschreven. De onderwerpen en de volgorde komen overeen met het actieplan (hoofdstuk 4) uit het jaarplan 2017.

Plenaire vergaderingen:

De commissie is in 2017 vier maal bijeen gekomen, namelijk op:

16 maart

15 juni

14 september

13 december

Meldingen (Klachtenbehandeling):

In 2017 zijn de volgende door de DCMR opgeleverde rapportages in de CRO geagendeerd en besproken:

Rapportage 4^e kwartaal 2016 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,
Jaarrapportage 2016 Analyse meldingen rondom Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 1^e kwartaal 2017 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 2^e kwartaal 2017 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 3^e kwartaal 2017 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport.

Handhavingsrapportage IL&T:

De Handhavingsrapportage RTHA van IL&T over het jaar 2016 is geagendeerd en besproken in de CRO.

Website:

Het informatie portal voor de CRO-leden, waarin onder andere vergaderstukken kunnen worden teruggevonden, kon door problemen met de software nog steeds niet in gebruik worden genomen. Echter de gesignaleerde problemen zijn door de leverancier van de software goed opgepakt. Bij het afsluiten van het verslagjaar rest alleen nog een vraag m.b.t. beveiliging en rechten. De verwachting is dat het portal medio februari 2018 in gebruik kan worden genomen.

Buren gespreksavonden RTHA:

De luchthaven heeft in 2017 geen burens gespreksavonden gehouden.

Zelf heeft de CRO voor de eerste keer (sinds de oprichting) een bijeenkomst met frequente melders georganiseerd. In 2016 was een groep van 15 frequente melders verantwoordelijk voor 8.055 van de 12.770 meldingen. Op 27 juni 2017 sprak een delegatie van de CRO met acht van hen (waarvan de helft met partner). Doel was vooral te luisteren naar deze mensen en te horen wat hen beweegt. In dit opzicht was het zeker een geslaagde avond. Ook door de deelnemers werd dit initiatief van de CRO in het algemeen zeer op prijs gesteld en zij hadden duidelijk behoefte aan een vervolg. De CRO heeft daarom besloten om voortaan een maal per jaar na het uitkomen van de jaarrapportage van DCMR en bespreking ervan in de CRO een bijeenkomst met frequente melders te organiseren.

Capaciteitsdeclaratie RTHA 2018:

De capaciteitsdeclaraties RTHA winter 2017/18 en zomer 2018 zijn geagendeerd en besproken in de CRO.

Vooruitblik/terugkoppeling BRR (Bestuurlijke Regiegroep RTHA):

Dit is een vast agendapunt voor de vergaderingen van de CRO.

(Voortgang) concept Luchthavenbesluit:

Dit onderwerp was ook in 2017 vast agendapunt voor de plenaire vergaderingen van de CRO.

De Bestuurlijke Regiegroep Rotterdam The Hague Airport (BRR) heeft medio 2016 Joost Schrijnen benoemd als onafhankelijk verkenner om de BRR te adviseren over het draagvlak voor een te nemen luchthavenbesluit voor RTHA. Dhr. Schrijnen heeft in de CRO van maart zijn advies gepresenteerd. De discussie hierover in de CRO heeft uiteindelijk geleid tot een brief van de CRO (minus de leden van de BRR) aan de BRR met daarin opgenomen de volgende tekst:

- 1. De CRO is van mening, dat de verkenner zorgvuldig te werk is gegaan, dat er een goede dialoog is gevoerd en dat er een gedegen advies ligt. De CRO onderschrijft in hoge mate het advies van de verkenner en de zes door de verkenner benoemde acties.*
- 2. De CRO nodigt de voorzitter van de BRR uit om op korte termijn samen met de directeur van de luchthaven bovengenoemde acties te vertalen in een actieprogramma en dit te bespreken in de CRO. De CRO verzoekt de voorzitter van de BRR het actieprogramma vervolgens deel uit te laten maken van het antwoord aan de Staatssecretaris.*
- 3. De CRO vraagt de secretaris een verkenning uit te voeren naar de ervaringen elders met een bemiddelaar.*

Mede op basis van het advies van dhr. Schrijnen heeft de BRR vervolgens een concept advies aan de staatssecretaris van I&M opgesteld. Dit is besproken in de CRO van juni. De discussie hierover in de CRO heeft uiteindelijk geleid tot een verdeeld standpunt:

- a. De meerderheid van de CRO onderschrijft het concept BRR-advies (deel 1, 2 en 3).*
- b. Dezelfde meerderheid van de CRO roept op om de in het advies genoemde afspraken met betrekking tot hinder beperkende maatregelen in een constructieve dialoog met belanghebbenden te starten na het uitbrengen van het definitieve BRR-advies en daarop niet te wachten tot het onderzoek naar eventuele uitplaatsing van maatschappelijk helikopter verkeer is afgerond.*
- c. De CRO roept tevens (unaniem) op om het plan van aanpak dat in deel 3 van het advies staat genoemd, uiterlijk op 1 oktober 2017 in conceptvorm met belanghebbenden te bespreken.*

Met betrekking tot deel a. zijn de Luchthaven RTHA, Transavia (als vertegenwoordiger van de grote luchtvaart) en VNO-NCW West (als vertegenwoordiger van het bedrijfsleven) het niet eens met het concept advies van de BRR. Zij vinden dat het (vergeleken met het advies van de verkenner) niet meer in balans is. Volgens de werkgeversorganisatie wordt er onvoldoende zekerheid geboden dat de vrijkomende geluidsruimte na eventuele uitplaatsing van het maatschappelijk helikopter verkeer volledig ten goede komt aan de commerciële luchtvaart. Ook de economische betekenis van de luchthaven voor het bedrijfsleven is in hun ogen onvoldoende meegewogen in het concept advies van de BRR. Dezelfde partijen steunen evenmin deel b.

De vertegenwoordiging van de kleine luchtvaart stemt op zich in met het meerderheidsstandpunt, met uitzondering van de passage in het concept BRR advies over verplaatsing van de kleine recreatieve luchtvaart. Volgens dit lid van de CRO is er binnen de regio geen alternatief en is verplaatsing al eerder niet haalbaar gebleken. Verder wijst hij erop dat dit onderdeel van het concept advies haaks staat op het vigerende provinciale beleid zoals vastgelegd in VRM.

Na bespreking van het concept advies in Provinciale Staten en de gemeenteraden van Lansingerland, Schiedam en Rotterdam volgden nog enkele aanpassingen en stuurde de BRR vervolgens het definitieve advies eind september naar de staatssecretaris. Ook stelde de BRR het "Werkdocument

Samenwerkingsagenda Regiodoelen RTHA” op. Dit is te zien als het actieprogramma waar de CRO eerder om had verzocht. Beide documenten zijn besproken in de CRO van december.

Actualisatie en voortgang Uitvoeringsplan minimaliseren geluidshinder:

In opdracht van de Bestuurlijke Regiegroep Rotterdam The Hague Airport (BRR) is medio 2016 het Uitvoeringsplan Maatregelen Minimaliseren Geluidshinder Rotterdam The Hague Airport geconcretiseerd. De BRR heeft daarna een schifting gemaakt naar kansrijke en niet-kansrijke voorstellen. Het resultaat is eind 2016 gepresenteerd en besproken in de CRO. Op verzoek van de CRO heeft de BRR vervolgens begin 2017 een document opgesteld waarin per maatregel de afwegingen worden vastgelegd die ten grondslag lagen aan de beslissing van de BRR om er wel of niet mee door te gaan.

Van de 21 maatregelen uit het To70 rapport zijn er inmiddels zeven uitgevoerd en worden er vier definitief niet uitgevoerd, omdat deze onvoldoende kansrijk zijn. Voor de tien resterende maatregelen trekt de BRR nu de volgende conclusie: of de mogelijkheden zijn beperkt, of ze zijn pas op lange(re) termijn mogelijk, of het effect ervan zal worden beperkt door de interferentie met de belangen van Schiphol (zie ook agendapunt 10). Rode draad is dat veel maatregelen niet op korte termijn geïmplementeerd kunnen worden door capaciteitsgebrek bij LVNL, of pas mogelijk worden bij een nieuwe indeling van het luchtruim (nr. 6, 7, 13, 14, 20). Voor de korte termijn resteert volgens de BRR met name verbetering van de communicatie (nr. 19). Bij vier maatregelen speelt het helikopterverkeer expliciet een rol (nr. 2, 9, 13 en 19). Uitplaatsing kan op langere termijn een oplossing zijn (maar de discussie over het luchthavenbesluit maakt duidelijk dat het uiteindelijk effect dan weer bepaald wordt door de wijze waarop de vrijgekomen geluidsruimte wordt ingevuld).

Afgesproken is dat zal worden gezien of suggesties uit de CRO en voorstellen die de DCMR heeft gedaan in zijn jaarrapportages, als maatregel kunnen worden toegevoegd.

Luchtruimvisie:

Het ministerie van I&M zou in de december vergadering een presentatie geven over de Luchtruimvisie en de hierin voorziene herziening van het luchtruim. Echter begin november heeft het ministerie afgezegd. De CRO heeft middels een brief laten weten de gang van zaken zeer teleurstellend te vinden, temeer daar al meer dan twee en een half jaar was geprobeerd te organiseren dat het ministerie de commissie bijpraat over dit belangrijke onderwerp.

De luchtruimindeling is van belang voor bijvoorbeeld de interactie tussen aan/uitvliegroutes van RTHA enerzijds en Schiphol anderzijds, en veel voorstellen om de geluidshinder te verminderen zijn kansloos zolang het luchtruim niet is heringedeeld.

Problematiek ultrafijnstof:

In het vorig jaarverslag is gemeld dat de NMZH aan de CRO (en BRR) heeft voorgesteld om zelf metingen te laten verrichten naar concentraties ultrafijnstof rond RTHA. Dit voorstel is in de eerste vergadering van 2017 geagendeerd. In dezelfde vergadering kondigde de vertegenwoordiger van de luchthaven aan, dat deze in november wegens onderhoud aan de baan gedurende 48 uur gesloten zou zijn, en dat inmiddels bekeken werd of voorafgaand, tijdens en na de sluiting gemeten zou kunnen worden. De CRO heeft besloten dit eerst af te wachten en daarna verder te zien. Uiteindelijk hebben de metingen daadwerkelijk plaatsgevonden. De resultaten komen begin 2018 beschikbaar en worden dan besproken in de CRO.

Nieuwe Europese systematiek geluid (DOC29):

De nieuwe Europese systematiek geluid (DOC29), hoewel opgenomen in het werkplan 2017, is voorlopig nog niet geagendeerd, omdat dit gezien de voortgang nog niet opportuun was.

Diverse presentaties:

Dhr. Marco v.d. Berg, chef vlieger van de trauma heli heeft een presentatie gegeven over de operationele aspecten van de inzet van het Mobiel Medisch Team (H-MMT). Daarbij is onder andere ingegaan op de historie, de organisatie, de doelen van het MMT, de voordelen van de heli, de kenmerken van de operaties, de procedures (oproep/ start-up/ take-off/ flight/ landing), de inzet criteria, het contourgebied en de routing.

Na de presentatie konden de leden van de CRO vragen stellen. Deze hadden onder andere betrekking op de routes en de locatie waarvandaan wordt geopereerd.

Uitwisseling kennis en ervaring met CRO's en ORS:

Ook in dit verslagjaar is het OSCRO (Overleg Secretarissen luchtvaartcommissies CRO's en COVM's) weer tweemaal bijeengekomen voor het uitwisselen van ervaringen en actualiteiten, en het bespreken van een aantal bijzondere thema's. De secretarissen van de CRO's van de luchthavens van nationale betekenis en de ORS zijn in juni nog afzonderlijk bijeengekomen.

(Her)benoeming leden

Op 1 mei 2013 is de CRO luchthaven Rotterdam in werking getreden. De voorzitter is benoemd per september 2013 en de eerste leden op 18 november van dat zelfde jaar. Dit betekent dat in het verslagjaar voor zowel de voorzitter als enkele leden de maximale termijn van vier jaar bereikt zou worden. De CRO heeft daarom in de vergadering van maart een procedure afgesproken voor eventuele opvolging of herbenoeming.

Het ministerie van I&M heeft de CRO gevraagd om een kandidaat voor te dragen voor het voorzitterschap. In de vergadering van juni heeft de CRO vervolgens besloten dhr. J.v.d. Vlist voor te dragen voor een tweede termijn, waarna de staatssecretaris hem m.i.v. 1 september heeft benoemd.

Na het doorlopen van de afgesproken procedure heeft de voorzitter twee leden kunnen herbenoemen. Voor één lid, dat zich niet kandidaat had gesteld voor een tweede termijn, is een opvolger benoemd. In het verslagjaar is helaas ook een lid overleden; ook voor hem is een opvolger benoemd.

Evaluatie CRO

Het voornemen van het ministerie van I&M was om de CRO's van luchthavens van nationale betekenis in de loop van 2017 te evalueren. Hierop anticiperend heeft de CRO een inventarisatie gemaakt van onderwerpen die naar de mening van de CRO aan de orde zouden moeten komen, en deze naar de projectleider van het ministerie gezonden. Aan het eind van het verslagjaar is het evaluatie proces gestart.

Diversen:

Gewijzigde vertrekroute baan 06:

Per december 2014 was als tijdelijke maatregel een standaard afwijkingsroute gedefinieerd voor verkeer van RTHA met een westelijke bestemming en start via baan 06 voor de situatie dat er conflicterend Schiphol verkeer is (parallel naderen vanuit het zuiden op Zwanenburgbaan en de Aalsmeerbaan). Deze route kon meer overlast opleveren voor Lansingerland. Ondertussen werd een nieuwe vertrekroute ontworpen, die op 12 november 2015 formeel is ingevoerd. Omdat volgens Lansingerland in de praktijk nog veel (60%) van de nieuwe route werd afgeweken, heeft de CRO in 2016 aan de DCMR gevraagd dit nader te onderzoeken. Het resultaat van dit onderzoek is de eerste vergadering van 2017 besproken. Uit rapportage van de DCMR blijkt, dat in de onderzoeksperiode (1 januari - 31 oktober 2016) ongeveer 17% procent van de vluchten, vertrekkend vanaf baan 06 richting het westen (SID REF502A/TULIP2A verkort*) boven Bergschenhoek uitdraaide. Overigens bleven ze daarbij wel binnen het tolerantiegebied.

*) volgens definitie in de rapportage van DCMR

b. SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE IN 2017

Op voordracht van de CRO heeft de Staatssecretaris van I&M dhr. J. van der Vlist benoemd voor een tweede termijn als voorzitter. Dhr. J. Poot en S. van der Kleij zijn benoemd voor een tweede termijn als lid. Mw. I. Deurloo heeft zich na afloop van haar eerste termijn niet kandidaat gesteld voor een tweede termijn als plaatsvervangend lid; dhr. J. Schendstok is benoemd als haar opvolger. Dhr. W. Zuidveld, lid namens Luchtverkeersleiding Nederland is op 24 april 2017 overleden; dhr. J. van Duin is benoemd als zijn opvolger. (n.b. leden van de CRO worden benoemd door de voorzitter.)

Naam	Functie/organisatie	Opmerking
J. van der Vlist	Voorzitter	m.i.v. 1 september 2017 benoemd voor 2 ^e termijn
E. Struch	Secretaris	
A. Bom	Gedeputeerde Provincie Zuid-Holland	
P. Langenberg	Wethouder Gemeente Rotterdam	
P. van Aaken	Wethouder Gemeente Schiedam	
S. Fortuyn	Wethouder Gemeente Lansingerland	
J. Poot	Vertegenwoordiger omwonenden Rotterdam	m.i.v. 18 november 2017 benoemd voor 2 ^e termijn
I. Deurloo	Vertegenwoordiger omwonenden Rotterdam	tot 18 november 2017; plaatsvervanger
J. Schendstok	Vertegenwoordiger omwonenden Rotterdam	m.i.v. 13 december 2017; plaatsvervanger
J. Witjes	Vertegenwoordiger omwonenden Schiedam	
H. Lamphen	Vertegenwoordiger omwonenden Schiedam	plaatsvervanger
T. van de Coevering	Vertegenwoordiger omwonenden Lansingerland	
R. van der Ouderaa	Vertegenwoordiger omwonenden Lansingerland	plaatsvervanger
A. Ouwehand	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland (namens de milieu organisaties)	
S. van der Kleij	Rotterdam the Hague Airport	m.i.v. 18 november 2017 benoemd voor 2 ^e termijn
W. Zuidveld	Luchtverkeersleiding Nederland	overleden 24 april 2017
J. van Duin	Luchtverkeersleiding Nederland	m.i.v. 14 september 2017
H. Vos	Transavia (namens de grote gebruikers van Rotterdam the Hague Airport)	
O. Bal	Vliegclub Rotterdam (namens de kleine gebruikers van Rotterdam the Hague Airport)	
H. Mooren	VNO-NCW West (namens het bedrijfsleven)	
R. Algra	DCMR Milieudienst Rijnmond	adviseur

c. BIJZONDERE VOORVALLEN OF OMSTANDIGHEDEN IN 2017

niet van toepassing

d. INKOMSTEN EN UITGAVEN VAN DE COMMISSIE IN 2017

zie jaarrekening 2017 van Stichting Ondersteuning Commissie regionaal overleg luchthaven Rotterdam (SOCRO)